

veliko dragoceno delo: „Atlas historyczny ziem ruskich Rzeczypospolitej“, ki je vzbudilo mnogo občudovanja in priznanja med navzočimi učenjaki. Razentega je Jablonowski spisal celo vrsto temeljitih spisov za mesečnik „Ateneum“, ki ga je pomagal ustanoviti in je bil izpočetka njegov glavni urednik, dalje za „Kvartalnik Historyczny“, „Słownik Geograficzny“ i. dr.

Mścisław Godlewski. Poljsko publicistiko je zadel težka izguba; umrl je M. Godlewski, dolgoletni urednik varšavskega „Słowa“, politik in član konservativnega tabora.

AHMED TEVFIK-PAŞA
novi veliki vezir

Tridesetletnico svoje učiteljske delavnosti na katedri filozofije v jagelonskem vseučilišču in hkrati šestdesetletnico svojega rojstva. Straszewski je zasedel katedro filozofije v jagelonskem vseučilišču l. 1878. po slovečem Kremerzu. Jubilanč je eden najboljših poljskih sodobnih modroslovcev, ni prvrženec nobene sedanje moderne modroslovne smeri, temveč stoji na stališču primerjalno-kritičnem. Svoje stališče je prof. Straszewski narisal v obširnem delu pod naslovom: „Wstęp w ogólny dzieje filozofii na Wschódzie“ in v delu „Pomysli do ujęcia dziejów filozofii w całości“. Oba spisa sta, kar zadane temeljitost in izvirnost misli, zelo obogatila ne le poljsko, ampak tudi svetovno modroslovno literaturo, tako da tuji učenjaki radi iz njih zajemajo gradivo. Nedavno je profesor Straszewski izdal zbirko razprav o raznih modroslovnih temah pod naslovom: „W dążeniu do syntezy“. Sedaj pripravlja veliko delo „System etike“.

Poljak — starogrški pisatelj. Že v XVI. stoletju se je poljska literatura ponašala s svojim krščanskim Horacijem, kakršen je bil Maciej Sarbiewski, ki je tako spretno posnemal glede na duha in klasično obliko slavnega rimskega satirika, da so se njegovi proizvodi težko dali ločiti od izvirnikov. Sedaj se je v poljski literaturi pokazal zopet enak pojav. Poljski profesor Bonaventura Graczyński tako dobro pozna duha in obliko starogrškega jezika, da brez vsake težave piše v jeziku starodavnih Helenov izborne drame po zgledu velikih dramatikov grških. S svojo izvirno nadarjenostjo je obrnil nase pozornost literarnih krogov in pred nekoliko meseci je dobil od grškega kralja odlikovanje (častni križ Odrašenika) za spisanje nekoliko dram v starogrškem jeziku.

— Profesor B. Czesław Graczyński se je porodil dne 10. julija l. 1859. na Poznanjskem. Gimnazijo je dovršil v Lesnu, univerzo v Grifiji na Pomorskem; kot profesor je služboval na raznih mestih, sedaj je na gimnaziji v Lvovu. Prvo njegovo književno delo je večja pesnitev pod naslovom „Wanda“, ki jo je spisal v poljskem jeziku (Poznanj 1885). Potem je pisal samo pesniške proizvode v starogrškem jeziku pod naslovom „Agia Sofia“ (1897), „Hestias“ (1899), „Anastasia“ (1906).

Konrad Prószyński (Kazimierz Promyk), urednik in izdajatelj poljskega tednika „Gazeta Świąteczna“ je umrl. S smrtjo K. Promyka je bil Poljakom odvzet izreden delavec na prosvetnem polju, ki je poljsko ljudstvo najprej naučil čitati in potem ga je šele izobrazil. Poljaki imajo veliko političnih strank, imajo precej prosvetnih društev in vendar se more trditi, da sam Kazimierz Promyk je imel toliko uspehov, kolikor vsa ta prosvetna poljska društva. Promyk je začel svojo delavnost v zelo žalostnih razmerah; bila je doba največjih političnih depresij po poljski vstaji, ko je Promyk začel izdajati brez kake druge pomoči za ljudstvo novo poljsko glasilo „Gazeta Świąteczna“. Ali Promyk se ni zastoj porodil na Litvi, ni se zastoj učil potrpežljivosti in vztrajnosti v Sibiriji. Promyk je maturo napravil v Varšavi in vpisal se je na varšavski univerzi, ali kimalu je prekinil študije ter je l. 1881. začel izdajati tednik „Gazeta Świąteczna“. Ker bi sam ne bil dobil od ruske birokracije dovoljenja za izdajanje lista, je dobil dovoljenje na ime lektorja angleškega jezika. Po izdaji prvih števil je tednik imel 2500 naročnikov in pozneje 30.000 naročnikov. Dozdaj še nihče na Poljskem ni znal tako preprosto pisati za ljudstvo kakor Promyk in nihče se ni imel pri poljskem ljudstvu toliko zaupanja kakor „pisarz Gazety Świąteczny“. — Promyk je umrl v 57. letu svoje starosti.

Deotima (Jadwiga Luszczevska). 23. septembra preteklega leta je v Varšavi umrla Deotima, zadnja predstaviteljica velike dobe romantične poljske poezije. Umrla je sita hvale in časti; imela je pogreb, kakršenega že dolga leta Varšava ni videla. Luszczevska je bila izredno nadarjena poljska pesnica. Že kot malo dekletce je kazala spretnost improvizacije. V salonu njenih starišev se je zbirala ob večerih imenitna poljska družba varšavska. Pri sestankih so se desetletni Jadwigi dajale razne teme, na katere je v verzih odgovarjala, vzbujajoč tako občudovanje navzočih, ki so daleč naokrog širili slavo čudežnega otroka. Deotima je spisala veliko pesmi, ali najboljše so njeni veliki pesniški proizvodi pod naslovom: „Sobieski pod Wiedniem“, „Branki w jassyrze“, „Panienka z okienka“, „Polska w pieśni“. Pesnitev „Sobieski“ je zlagala celih 17 let. Vsa delavnost Deotime je bila vseskozi patriotska, narodna. Deotima je bila Poljakinja iz vse duše, živela je v preteklosti svoje domovine in z očmi svojega duha je videla Poljsko Jageloncev, Poljsko Zigmuntov, Ba-

GENERAL ŞEFKET-PAŞA
mladoturški poveljnik solun-
skega zbora